

Verkoop van verse producten op de kinderboerderij

Deel III: eieren

Op veel kinderboerderijen worden verse producten verkocht. Soms van eigen dieren, zoals eieren of zuivel. Andere producten komen uit de natuur, zoals groente en fruit. Er is veel regelgeving rondom de verkoop en hygiëne van eigen producten. Veel van die regels richten zich op de grootschalige productie en verkoop. Om het helder en praktisch te maken voor kinderboerderijen, wordt in de komende Vakbladen aandacht besteed aan producten 'van eigen bodem'. In deze uitgave: eieren.

'Eieren te koop'. Een bordje dat we regelmatig op kinderboerderijen tegenkomen. Op veel boerderijen worden verse eieren van de kippen verkocht. Maar waar moet je rekening mee houden met de verkoop van eieren?

Kinderboerderijen mogen eigen geproduceerde eieren rechtstreeks aan de consument verkopen. Als eieren geleverd worden aan een winkel met als doel te worden doorverkocht, dan gelden aanvullende eisen en moet de kinderboerderij voldoen aan [de hygiëncode eieren](#) (voor verzamelaars, pakstations en grossiers).

Hygiëne en veiligheid bij verkoop van eieren

Het grootste risico voor het ei is de salmonellabacterie. Elk jaar besmet deze bacterie zo'n 40.000 mensen in Nederland. Dit kan ernstige gevolgen hebben. Kinderen tot vijf jaar, zwangeren, zieken en ouderen zijn hiervoor extra gevoelig. Bij legkippen die besmet zijn met salmonella kan de bacterie ook voorkomen in rauwe eieren. Ook de eischal kan besmet zijn via ontlasting.

De kinderboerderij is verantwoordelijk voor de veiligheid van verkochte producten. Van belang is dus om voedselveilig te werken. Kinderboerderijen mogen hier zelf een invulling aan geven, maar de volgende aanbevelingen worden gedaan:

- Zorgen voor systeem om versheid van eieren te garanderen (bijv. dagelijks rapen en voorzien van datumopschrift/stempel).
- Goede hygiëne van dierverblijf en legnesten.
- Goede hygiëne van verkoop- en opslagruimte en verpakkingsmateriaal eieren.
- Eieren voor verkoop ontdoen van mest, strooisel, veren en ander vuil (liever niet wassen met water).

- Goede voorlichting aan bezoekers met betrekking tot gebruik van eieren (bijv. niet rauw consumeren, aangeven deze eieren niet aan dezelfde eisen voldoen als 'winkeleieren').
- Goede diergezondheidszorg en eventueel koppel legkippen testen op salmonella. Hou de gegevens bij van de koppel legkippen, zoals gezondheidszorg en medicijngebruik.

Stempelen van eieren

Hoe snel moeten de eieren na de leg verkocht zijn?

U moet de eieren binnen 21 dagen na de leg verkopen. De t.h.t. datum op het ei mag maximaal 28 dagen na de leg zijn, om u eventueel de tijd te geven eieren naar keur- en pakstation te vervoeren.

Mag ik ook stempelen met een potlood of stift?

In Nederland is het verplicht om alle eieren die voor de consumptie verkocht worden van een stempel te voorzien. U mag zelf deze stempel aanbrengen op de eieren. U bent verplicht de eieren te stempelen met een gekocht, officieel stempel met levensmiddeleninkt. U mag dus niet een eigen code met potlood op een ei schrijven.

Ben ik verplicht eieren te stempelen?

Volgens de EU moeten eieren altijd bestempeld worden, maar mag een lidstaat een uitzondering maken onder de 50 kippen. Nederland als lidstaat heeft deze uitzondering niet gemaakt. In de praktijk gedooft de NCAE (Nederlandse Controle Autoriteit Eieren) in Nederland de verkoop van ongestempelde eieren van uw eigen kippen indien het minder dan 50 kippen betreft en indien u alleen in uw eigen boerderijwinkel eieren verkoopt.

Afhankelijk van de grootte van het bedrijf en de afnemer gelden aanvullende regels:

- Als de afnemer de consument is, hoeven de eieren niet via een keur- of pakstation. Voorwaarde is wel dat u de eieren ongesorteerd verkoopt.
- Als de afnemer een groothandel of winkel is, moeten de eieren wel via een keur- of pakstation en moet u geregistreerd staan bij het productschap PVE.
- Als u meer dan 250 kippen houdt, moet u geregistreerd staan bij het productschap voor pluimvee en eieren, het registratienummer wat u van het PVE krijgt moet ook opgenomen zijn in het stempel.

Legkippen houden

Welk ras?

Er zijn veel verschillende kippenrassen. Het ene ras legt beter dan het andere ras. De meeste kinderboerderijen kiezen bewust voor één of meerdere rassen. Bijvoorbeeld omdat het een 'streekras' is, vanwege het karakter of omdat er zeldzame rassen gehouden worden op de kinderboerderij.

Een ras dat minder gevoelig is voor salmonella is de maran (foto links). Dit ras legt eieren met een harde, donkere schaal en dikke vliezen. Hierdoor heeft de salmonella-bacterie minder kans om door te dringen in het ei. De maran legt circa 200 eieren per jaar en komt voor in allerlei kleuren.

Hoeveel eieren legt een kip?

Een goed legras kan zo'n 250 tot 300 eieren per jaar leggen. In de winter leggen kippen minder of geen eieren. Een minimale daglengte van 10 tot 13 uur zou noodzakelijk zijn voor kippen om eieren te leggen. Ook tijdens de rui leggen kippen minder of geen eieren.

Kippen leggen niet hun hele leven (veel) eieren. Ook kippen hebben een vervaldatum. Vanaf een week of 20 kunnen ze al leggen en de eerste twee jaar leggen ze de meeste eieren. Vanaf hun derde jaar neemt de leg af, maar de meeste kippen blijven leggen tot ze circa 5 a 6 jaar zijn.

Verzorging van legkippen

Ook goede voeding voor legkippen is belangrijk. Ze moeten voldoende beweging krijgen, want te vette kippen leggen niet. Uiteraard is voldoende vers water ook belangrijk, want eieren bestaan voor zo'n 70% uit vocht. Eén dag zonder water kan genoeg zijn om de leg een periode te onderbreken.

Kippen houden niet van natte poten, dus ze vermijden modderpoelen en waterplassen. Zorg dus voor een droge ondergrond, zo krijg je ook geen bevuilde nesten en eieren. Houtsnippers in de kippenren kunnen eventueel een snelle oplossing bieden.

Een kip zal haar eieren bij voorkeur steeds op dezelfde plaats leggen. Jonge kippen kan je eventueel wat sturen en lokken, door een vals ei in het voorziene legnest te plaatsen. Een aantrekkelijk legnest is voorzien van een zachte ondergrond als zaagsel, stro, boekweitdoppen of een vloerkleedje. Hierdoor is er ook minder kans op gebroken eieren.

Meer informatie:

Website van Maria van Boxtel:

www.landco.nl

www.landregels.nl

In de volgende uitgaven artikelen over verkoop van zuivel, groente en fruit, honing en streekproducten. Heeft u vragen hierover? [Laat het weten!](#)

